

Nu Niet Zwanger

Een stabiel leven voor de cliënt, daar hoort praten over de kinderwens bij

Lees verder ↓

Het gesprek aangaan over kinderwens is nog niet voor elke hulpverlener vanzelfsprekend. Nu Niet Zwanger (NNZ) biedt hulpverleners concrete middelen om hun cliënten (vrouw én man) in een open en eerlijk gesprek te laten nadenken over hun kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Daarmee krijgt de cliënt regie over de eigen kinderwens en daarmee op het verloop van het leven.

DOOR GGD GHOR NL communicatie en woordvoering

DEEL DIT VERHAAL

Vanuit het programma Nu Niet Zwanger worden hulpverleners getraind door aandachtfunctionarissen (AF) om vanuit hun vertrouwensrelatie met hun cliënt in gesprek te gaan over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Aandachtfunctionarissen werken in dezelfde organisatie als de hulpverleners en zijn daar de ambassadeurs van NNZ. Zij vormen ook het eerste aanspreekpunt voor de hulpverlener.

Karlijn van Esch is klantbegeleider schulddienstverlening in Helmond en tevens aandachtfunctionaris Nu Niet Zwanger, waarvoor zij veel in contact staat met de inhoudelijk coördinator NNZ bij GGD Brabant Zuidoost. 'Ik kwam voor het eerst in aanraking met het programma Nu Niet Zwanger in de coalitie Kansrijke Start in Helmond. Deze lokale coalitie is een samenwerking tussen hulpverleners uit het sociale en het medische domein. NNZ is voor mij een instrument waar ik vanuit de praktijk ook echt mee uit de voeten kon. Kinderen krijgen is een financiële aanslag op de portemonnee. Als je al extra op je geld moet letten is het des te belangrijker dat iemand niet overvallen wordt door een onbedoelde zwangerschap, maar een bewuste keuze over

voor een onbedoelde zwangerschap, maar een bewuste keuze over de eigen kinderwens kan maken.'

Rosa en de pil

Rosa [1] heeft geen kinderwens en wil anticonceptie gaan gebruiken. De pil heeft zij wel eens gebruikt, maar vergat ze vaak en andere methodes kende zij niet. Ze is begin dertig, normaal opgeleid, toch kent zij geen alternatieve vormen van anticonceptie. Kennis over deze onderwerpen is niet bij iedereen vanzelfsprekend.

Rollenspel

Het is belangrijk om niet te vergeten dat in gesprek gaan over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie niet elke hulpverlener even gemakkelijk aangaat. Daarom is het fijn om met een aandachtsfunctionaris in de eigen organisatie te kunnen oefenen, bijvoorbeeld via een rollenspel om meer gevoel te krijgen bij de gespreksmethodiek. Van Esch: 'Het stellen van de vraag waardoor de cliënt zelf een bewuste keuze kan maken, draagt bij aan de eigen regie van de cliënt. Misschien zit het nu nog niet in je systeem, maar neem het onderwerp kinderwens simpelweg op in je vragenlijst.'

Winst voor de cliënten

Cliënten vinden het in grote meerderheid fijn als de hulpverlener de kinderwens bespreekbaar maakt. Dit blijkt ook uit onderzoek van Tranzo [2] bij NNZ in Midden-Brabant. Ze voelen zich gesteund en gerespecteerd in de gesprekken. En ze voelen zich geholpen. Niet (nog een keer) geconfronteerd worden met een onbedoelde zwangerschap is vaak een opluchting en geeft rust. Cliënten krijgen meer zelfvertrouwen en durven zelf de regie te pakken over hun kinderwens en hun leven.

Dit nooit meer

Van Esch vult hierop aan met een eigen voorbeeld: 'Ik zat met mijn cliënt, laten we haar Femke noemen, aan tafel toen ze aangaf: "Ik ben weer zwanger, ik houd de baby maar ik wil dit nóóit meer!" Dit was voor mij reden om door te vragen of Femke zeker was van haar keuze. Het was mooi dat we op dat moment open het gesprek konden aangaan over anticonceptiemiddelen voor na haar bevalling. Want Femke had zo nu en dan nog seksuele contacten. Met extra informatie kon Femke zelf de afweging maken welk middel het beste bij haar zou passen.'

'Toen kwam het hoge woord eruit: "Ik wil een spiraal maar ik kan dat niet betalen, dat is veel te duur." We hebben samen de verloskundige gebeld en uit het gesprek bleek dat de kosten voor een spiraal veel lager uitvielen dan Femke dacht. Van een vergoeding vanuit haar zorgverzekering was geen sprake, waardoor we samen haar budget hebben doorgenomen om te zien of Femke voldoende geld opzij kon zetten. Dat is gelukt. Ik heb geholpen met het inplannen van een afspraak. Het mooie aan deze begeleiding is dat Femke uiteindelijk

ook volledig van haar schulden is afgekomen en weer regie heeft op haar eigen leven.

In de RIVM-database

Nu Niet Zwanger (NNZ) biedt hulpverleners concrete middelen om hun cliënten in een open en eerlijk gesprek te laten nadenken over hun kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Het programma is sinds 2018 landelijk beschikbaar. Sinds 2022 is Nu Niet Zwanger opgenomen in de RIVM-database als goed onderbouwde interventie. Voor meer informatie over het programma zie: www.nunietzwanger.nl. De praktijk van NNZ is ook opgetekend in 21 praktijkverhalen in de verhalenbundel Nu kan ik verder.

Breder toepasbaar

Hoe start je nu eigenlijk een gesprek over kinderwens? Specifiek vanuit de schuldhulpverlening geeft Van Esch een mooi voorbeeld: 'Wanneer een cliënt schulden heeft vraag je in principe al of er sprake is van een relatie, samenwonen en of er kinderen zijn. Zo kun je doorvragen of het gezin zo compleet is of dat er nog een actuele kinderwens is. Het is hierdoor een legitieme vraag.' Het gesprek over een kinderwens moet niet in haast gevoerd worden. Niet elke cliënt is gelijk even open over zijn of haar kinderwens en daarin is een vertrouwensband opbouwen erg belangrijk.

Samen met de cliënt een stabiel leven creëren lukt niet als je met je vinger gaat wijzen.

De handvatten die NNZ biedt, nemen obstakels weg om het gesprek aan te gaan, voor zowel de hulpverlener als de cliënt. Oprechte interesse, inlevingsgevoel en openheid zijn hierbij van belang. De NNZ-methodiek leert hoe je dit kunt aanvliegen en jezelf goed kunt openstellen voor het leven van een ander. 'De manier waarop je nu volgens de NNZ-methodiek met je cliënt in gesprek gaat is een eyeopener.' Vijf factoren blijken van invloed om regie te kunnen nemen op de kinderwens en desgewenst over te gaan tot het gebruik van geschikte anticonceptie: kennis, emotie, context, verantwoordelijkheid en geld. 'Deze factoren kun je ook goed toepassen bij andere vragen die je al stelt vanuit schuldhulpverlening', vult Van Esch aan.

Niet vinger wijzen

Zowel de praktijkverhalen uit de bundel Nu kan ik verder als de voorbeelden van aandachtsfunctionaris Van Esch, benadrukken dat een kinderwens een belangrijk onderdeel uitmaakt van het leven van een cliënt. 'Een actuele kinderwens of onbedoelde zwangerschap

heeft zoveel invloed op het inkomen, de schuldregeling en aflossing', zegt Van Esch.

'Vergeet daarnaast ook het emotionele stuk niet voor een cliënt, een kind krijgen gaat niet altijd samen met een roze wolk en als iemand al in de problemen zit kan dat extra emotionele last met zich meebrengen. Het mooie aan de NNZ methodiek is dat je echt naast de cliënt gaat staan in plaats van erboven. Het is jouw taak om samen met je cliënt een stabiel leven te creëren. Dat kan niet als je met je vinger gaat wijzen.'

Sonja en de bewindvoerder

De huisarts meldde Sonja bij mij [hulpverlener, red] aan. Deze had haar alweer naar de abortuskliniek verwezen, vermeldde dat zij alleenstaand is, een bewindvoerder heeft en in de schuldhulpverlening zit. Zichtbaar lijkt er soms zo weinig aan de hand. Hoe anders blijkt dat te zijn. Drie keer heeft zij een abortus ondergaan. De bewindvoerder en ik kennen elkaar niet, maar hij is heel bereidwillig om samen te werken en vindt het fijn dat ik bel. Hij denkt mee en komt zelf ook met ideeën over hoe Sonja kan sparen voor haar anticonceptie. De apotheek stelt zich eveneens flexibel op en heeft genoeg aan een bevestiging van de bewindvoerder om het anticonceptiemiddel aan Sonja te verstrekken.

Relevante vraag

Het verhaal over Sonja (zie kader) laat zien hoe mooi de samenwerking kan lopen tussen verschillende organisaties rondom NNZ. Het streven vanuit het landelijk team (bij GGD GHOR Nederland) en de regionale GGD'en is dat Nu Niet Zwanger straks in elke gemeente beschikbaar is en elke hulpverlener het gesprek over de kinderwens kan voeren met zijn of haar cliënt. Van Esch benadrukt dit ook vanuit haar rol als aandachtsfunctionaris: 'Wanneer cliënten bij ons worden aangemeld, zitten ze echt al diep in de schulden. En als je jezelf in het dagelijks leven al moet bezighouden met multiproblematiek dan is een gesprek over de kinderwens vaak niet top of mind.'

'Daarnaast zijn er vaak nog een of meer instanties betrokken, bijvoorbeeld maatschappelijk werk of verslavingszorg. Dan is het lastig om te achterhalen of deze hulpverleners het gesprek al zijn aangegaan over kinderwens. Waar het voor ons werk relevant is om alsnog de vraag te stellen, zou het een zeer wenselijke situatie zijn als je zeker weet dat andere instanties hoe dan ook het gesprek hierover aangaan.'

GGD GHOR Nederland, afdeling communicatie. **Karlijn van Esch** is klantbegeleider schulddienstverlening in Helmond en tevens aandachtsfunctionaris Nu Niet Zwanger.

Noten

[1] Het verhaal van Rosa komt uit de verhalenbundel Nu kan ik verder, van Nu Niet Zwanger.

[2] Het onderzoeksrapport is te vinden op de website van Nu Niet Zwanger.

[3] Het verhaal van Sonja komt ook uit de verhalenbundel Nu kan ik verder.

Meer lezen in de rubriek zorg?

[Lees het hier](#)

[Bepalen skills de arbeidsmarkt?](#)

[← Vorige artikel](#)

[Gezond leven moet voor iedereen
vanzelfsprekend en gemakkelijk
worden](#)

[Volgende artikel →](#)

sociaalbestek

tijdschrift voor participatie, inkomen en zorg

Sociaal Bestek is een uitgave van Virtumedia.

[Sociaalbestek.nl](https://www.sociaalbestek.nl)

Redactie

Yvet Bommelijé, voorzitter
redactie

János Betkó, lid

Nora Kasmí, lid

Codrik van de Wetering, lid

Tea Keijl, eindredacteur

Maike Gusing, webredacteur

[Email](#)

Klantenservice

Virtumedia

Postbus 595

3700 AN Zeist

+31 (0) 85 040 74 00

[Email](#)